

Gaidīšanas svētki

Līga RUŠENIECE, tālr. 67886803

«Jā, es esmu no Līvāniem, bet es nemāku govi slaukt. Toties esmu mēģinājusi to darīt – sen, kādreiz bērībā, kad vasarās braucām uz laukiem pie manas vecvecmammās. Tā kā mēs ar māsu bijām ļoti mazas, mums gan vairāk jāva skatīties un baudīt procesu, kā citi to dara,» mulsi smaidot, atzīst aktrise Liena Šmukste. «Tomēr tā ir manas bērības atmiņu smarža – silts un tik tikko izslaukts piens, ko dzer, piekožot klāt rupjmaizi ar medu.» Šovakar režisora Alvja Hermana jaunākā iestudējuma – *Melnais piens* – pirmizrāde Jaunajā Rīgas teātrī. Izrādē piedalās Liena Šmukste, Jana Čivžele, Iveta Pole, Sandra Zvīgule, Kristīne Krūze, Elita Kļaviņa un Vilis Daudziņš.

Nečikstētāji

Izrādē *Melnais piens* tapusi divus gadus – vispirms aktieri vākuši materiālus par Latvijas lauku tēmu, un tiek solīts, ka šī izrāde būs šo pētījumu rezultāts. Iestudējuma radošā komanda šā darba rezultātā esot nonākusi pie dažiem secinājumiem, to skaitā – kad pēdējā latviešu vecmāmiņa būs atdevusi savu pēdējo govi, istā Latvija būs aizgājusi pagātnē, un tieši tāpēc «izrāde būs arī par govīm».

Liena Šmukste atklāj, ka sākotnējā uzdevuma formulējums neesot bijis piens, bet gan – «tantiņas, kas dzīvo laukos, un kuru saimniecībā vēl ir gotiņas. Jo ir taču ļoti daudz tādu, kurām nav gotiņu, jo viņas nespēj tās ne apkopt, ne barību sagādāt». Aktrise atklāj, ka šā uzdevuma veikšanā viņai nav nācies ņemt kājas pār pleciem, sēsties uz riteņa un doties, kurp acis rāda, jo viņai palīdzējusi mamma, kas Lienas dzimtajā pusē esot sameklējusi trīs sievas, kas dzīvo Līvānu apkaimē. «Tomēr ne viena no viņām nav vientuļa, visām ir ģimene un palīdzētāji, turklāt vienai pat liela saimniecība. Visas trīs sievietes ir ļoti kolorītas personības. Un nečikst ne par ko, bet gan iet un dara! Un arī smaida,» stāsta Liena Šmukste. Pirms intervijām viņai gan bijis jāizstāsta, kas tas par teātri, kas tā par ideju, jo «daudziem

cilvēkiem laukos nav pat laika izrauties uz Rīgu, uz teātri, turklāt ir taču ilgi jāgatavojas – vispirms biļetes jānošķir, tad jābrauc tas garais ceļš, kas turklāt nav arī lēti. Tā ka lauku cilvēkam teātra apmeklēšana neizmaksā vien trīs latus, bet gan krietni vairāk. Protams, uz mūsu teātra izrādēm jau brauc arī cilvēki no laukiem, bet pārsvarā mūs redz rīdnieki, bet precīzāk – Rīgā dzīvojošie».

Aktrise, protams, nevēlas līdz galam atklāt, kāpēc viņu vēstījums ieguvis nosaukumu *Melnais piens*, vien šķēlmiņi nosaka: «Pie visa vainīgais ir burvestības! Un tām pamatā ir reāls stāsts par to, kā viena sieva reiz patiešām slaukusi melnu pienu...»

Sestā sezona

«Jaunajā Rīgas teātrī strādājot, domāju, neviens nevar pateikt – nu esmu ieguvis savu vietu, tajā jutos labi, nu es tagad te esmu, un man sākas mierīgs un rāms periods. Lai arī seši gadi nav īss laiks, tomēr man visu laiku ir sajūta, ka es tikai nupat esmu ienākusi šajā teātrī. Alvis Hermanis ir tāds režisors, kas nesaka – tu darīsi to vai to, viņš ļauj aktierim būt pašam. Man ir sajūta, ka šim teātrim ir vajadzīgi tie, kas paši grib būt tam vajadzīgi, grib tam kaut ko piedāvāt,» uzskata Liena Šmukste. Par savu nokļūšanu šajā teātrī viņai jāpateicas liktenim un arī Mārai Ķimelei, kas savulaik bijusi viņas pasniedzēja Latvijas Kultūras akadēmijā. Kad tā sauktajam Liepājas teātra kursam tuvojies studiju noslēgums, Māra Ķimele uzaiicinājusi Alvi Hermani apskatīties uz jaunajiem. «Uzaicinājums strādāt Jaunajā Rīgas teātrī man patiešām bija liels pārsteigums, jo es studēju režiju. Tā kā bijām apvienotais aktieru un režisoru kurss, tad mums nodarbības bija kopā, gājām cits citam palīdzēt studiju darbos. Un tajā liktenīgajā atrāšanās reizē es aizgāju Ivetai Polei palīdzēt rādīt dažus studiju darbu fragmentus,» atceras Liena Šmukste. Rezultātā viņa saņēmusi piedāvājumu strādāt par aktrisi.

Liena atzīst, ka viņas dzīvē daudz kas ir noticis pavisam otrādi, nekā iecerēts sākotnēji. Mācoties vidusskolā, bijusi pārliecināta, ka pēc

skolas absolvēšanas uz Rīgu dosies, lai studētu jurispuldenci. Tomēr viss mainījies vidusskolas pēdējā gadā, kad viņa sākusī apmeklēt dramatisko kolektīvu, un pieredze tajā nodoms apsviedusi ar kājām gaisā – Liena juristos nav iestājusies un gribējusi iet strādāt, bet dramatiskā kolektīva vadītāja viņu mudinājusi stāties Kultūras skolā, studēt amatierteātra režiju. Par laimīgu sagādīšanos viņa šobrīd dēvē to, ka režiju un aktiermeistarību pasniegusi Anna Eizvertiņa, kas studentiem visu laiku atkārtojusi to, lai tik nedomājot

studēt Teātra fakultātē. «Viņa teica, ka aktiera profesija ir snobiska, ka tā ir teju vai slimība. Un jo vairāk viņa teica: «nē, nē, nē», jo manī vairāk radās pārliecība – «jā, jā, jā».» Kad Liena pabeigusi Kultūras skolu, izrādījies, ka tajā gadā Kultūras akadēmijā režijas kurss netika uzņemts, aizgājusi studēt uz Liepāju par vizuāli plastiskās mākslas skolotāju. Un tad Liepājā Liena reiz sastapusi Mārtiņu Eihi, kurš pavēstījis, ka «Rīgā uzņemšot režisorus». Nedaudz vēlāk abi kļuvuši par kursabiedriem.

«Atceros, ka dramatiskā ko-

lektīva vadītāja vēl tad, kad mācījos 12. klasē, man ik pa laikam teica, lai es eju «uz aktieriem», bet es tik atbildēju, ka neiešu. Jo es savā galvā biju iedomājusies, ka visas aktrises ir tievas un garas. Un es taču esmu pilnīgi pretēja šim stereotipiskajam priekšstatam par aktrisēm. Nē, es sevi tur neredzēju...» smeļot saka Liena un piebilst, ka laikam jau zvaigznēs tā tomēr bijis ierakstīts, jo pēc vairākiem likumojumiem viņa tomēr līdz teātrim nonākusi jau tad, kad viņai «bija diezgan daudz gadu – piecus gadus pēc vidusskolas, tātad 24 bija jau...» Saldzinot ar tiem, kas tur stājas uzreiz pēc skolas, es jau biju ar dzīves pieredzi».

leilgusi pauze

Lai arī Liena Šmukste ir diplomēta režisore, viņa strādā par aktrisi un līdz šim ir veidojusi tikai diplomdarba izrādi *Prezidentes*, arī Jaunajā Rīgas teātrī. «Vispār jau aktiera darbs paņem daudz laika... Tomēr pats galvenais ir tas, ka, lai veidotu izrā-

di, ir jābūt gribēšanai kaut ko pateikt cilvēkiem. Gribēšana jau it kā ir, lasu un lasu lugas, bet tad tomēr izlemju, ka to, ko gribu teikt, kāds jau ir pateicis... Ja ne izrādē, tad lugā... Zinu, ka tā ir mūžīgā dilemma, bet šobrīd es vienkārši negribu steigties laikam pa priekšu, bet gan spēt sagaidīt to, kas man tuvojas. Es nesaspringstu, es vienkārši jūtu, ka man pienāks tas laiks, kad nodarbošos tieši ar to, uz ko esmu pamazām gājusi līdz šim...» atzīst Liena Šmukste. Savos 33 gados viņa labprātāk izvēloties turpināt mācīties no tiem režisoriem, kuru izrādēs viņa spēlējot, tā viņa veidojot savu bagāžu, ko noteikti varēsot kaut kad izmantot.

Par savu aktrises karjeru Liena izsakās tieši – viņai kritusi loze ar «pavecāku sievieti» lomām, šajā tipajā viņu visbiežāk izmantojot, lai gan viņai joprojām ir «cerības, ka par mani kā aktrisi režisori nav pieņēmuši galīgu lēmumu. Jā, es zinu, ka varu spēlēt tantiņas, bet es domāju, ka spēju ne tikai tās... Es tomēr ceru ne tikai uz lomiņām, bet arī lomām... Protams, nav jau ne lielu, ne mazu lomu, tomēr gribētos strādāt ne tikai pie raksturolomiņām, bet arī... Jo, manuprāt, tikai tad varēs pateikt, ko es īsti spēju. Līdz šim teātrī man ir bijis jābūt gatavai kā kaķim un jāizmanto ikviens piedāvājums. Visu laiku jāvaktē sava pele». ■

PRIEKŠSTATS.

Liena Šmukste: «Biju iedomājusies, ka visas aktrises ir tievas un garas. Un es taču esmu pilnīgi pretēja šim stereotipiskajam priekšstatam par aktrisēm!»

LIENA ŠMUKSTE

- Jaunā Rīgas teātra (JRT) aktrise
- Dzimusi 1976. gada 14. decembrī
- Absolvējusi Latvijas Kultūras akadēmiju (Teātra fakultāti, specialitāte – **dramatiskā teātra režisore**, 2008), Latvijas Kultūras skolu (**Amatierteātra režisore, kultūras darba organizatore**, 1997) un Līvānu 1. vidusskolu (1995)
- Studējusi Liepājas **Pedagoģijas akadēmijā (vizuāli plastiskās mākslas skolotāja** ar ievirzi menedžmentā, 1997–2003)
- JRT iestudējusi savu **diplomdarba izrādi** – V. Švāba **Prezidentes** (2008)
- **Lomas izrādēs: Spēlējot upuri, Zilākalna Marta, Garā dzīve, Klusuma skaņas, Frīcis Bārda. Dzeja. Ambients, Ledus. Kolektīva grāmatas lasīšana ar izteiles palīdzību Rīgā, Mēnesis uz laukiem, Latviešu stāsti u. c.**

Foto: Lauris NACIŅŠ, f64

VIEDOKLIS

Juris RIJNIEKS, režisors:

«Simpātiska un gudra meitene. Man jau liekas, ka viņa veicas šajā dzīvē. Atšķirībā no daudziem viņa spēj justies ļoti organiski – gan ar sevi, gan ar laiku. Tāpēc arī uzskatu, ka viņa ir gudra meitene.

Man liekas, ka viņa pārstāv to sadaļu aktieru profesijā, kurai uz skatuves ir obligāti jābūt. Šo aktieru īpatnības un divainie dotumi neatbilst standartiem, bet jebkurā gadījumā ir ļoti pievilkoši. Lielākā daļa no tādiem aktieriem, pie kuriem, es uzskatu, pieder Liena, kļūst par tautā ļoti iemīļotiem. Un, ja viņa pati kaut ko gribēs darīt režijā, tad arī izdarīs, jo režisora profesijā galvenais ir atrast pietiekami lielu motivāciju kaut ko darīt.»

